



PM Beslutsunderlag

DATUM: 2010-05-31

AVDELNING: Avdelningen för penningpolitik

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

■ Riksbanken tar bort toleransintervall vid preciseringen av målet för penningpolitiken

Förslag till beslut

Direktionen föreslås besluta att

1. Riksbanken tar bort toleransintervallet +/- 1 procentenhet vid preciseringen av målet för penningpolitiken. Följaktligen ska målet för penningpolitiken endast preciseras som ett mål för inflationen som innebär att den årliga förändringen i konsumentprisindex (KPI) ska vara 2 procent.

Bakgrund

Riksbanken har enligt 9 kap 13 § regeringsformen ansvaret för penningpolitiken. Målet för Riksbankens verksamhet ska enligt 1 kap. 2§ riksbankslagen vara att upprätthålla ett fast penningvärde.

I beslutet om riktlinjer för penningpolitiken den 14 januari 1993 preciserade Riksbanken målet för penningpolitiken som att förändringen i konsumentprisindex från och med 1995 begränsas till 2 procent, med en tolerans om +/- 1 procentenhet.

Överväganden

Tanken med toleransintervallet var att tydliggöra dels att avvikelser från inflationsmålet är troliga, dels att ambitionen är att försöka begränsa dessa avvikelser.¹ Om avvikelserna blir alltför stora och långvariga kan målet förlora i trovärdighet.

I ljuset av de erfarenheter som gjorts sedan inflationsmålet infördes finns det skäl att se över behovet av ett explicit toleransintervall kring inflationsmålet.

Det finns idag en stor förståelse bland ekonomins aktörer för att penningpolitik bedrivs under osäkerhet. Det inträffar då och då oförutsedda händelser som gör att inflationen hamnar relativt långt från målet, inte sällan mer än en procentenhet. Avvikelser från inflationsmålet kan också vara en del av en medveten strategi från Riksbankens sida. Riksbanken bedriver vad som brukar kallas en flexibel inflationsmålspolitik. Det innebär

¹ Riksbankens inflationsmål – förtydligande och utvärdering, PM 1999-02-04, ärendebeteckning 1999-00351 DIR eller L. Heikensten, "Riksbankens inflationsmål – förtydligande och utvärdering", Penning- och valutapolitik nr 1, 1999, Sveriges riksbank.

att samtidigt som penningpolitiken inriktas mot att uppfylla inflationsmålet ska den stödjande målen för den allmänna ekonomiska politiken i syfte att uppnå en god tillväxt och hög sysselsättning. Därför kan inflationen tillfälligt tillåtas avvika från målet som del av en medveten strategi för att kunna stabilisera produktion och sysselsättning. Även detta kan vara ett skäl till att avvikelserna från inflationsmålet tidvis kan vara större än toleransintervallet. Ett aktuellt exempel är de kraftiga räntesänkningarna i samband med den finansiella krisen som bidragit till att KPI-inflationen hamnat betydligt under intervallets nedre gräns.

Sedan inflationsmålet började gälla 1995 har inflationen under mer än hälften av tiden avvikit med mer än 1 procentenhet från målet. Det har alltså inte varit ovanligt att inflationen hamnat utanför toleransintervallet. Till följd av den trovärdighet som har etablerats för inflationsmålet får dock sådana avvikelser idag inga märkbara konsekvenser för de långsiktiga inflationsförväntningarna hos ekonomins aktörer.

Sammanfattningsvis kan konstateras att toleransintervallet idag spelat ut sin roll: Det finns en stor förståelse för att inflationen vanligtvis avviker från målet och att avvikelserna inte sällan överstiger 1 procentenhet. Inflationen kan därmed hamna utanför toleransintervallet utan att trovärdigheten för inflationsmålet för den skull ifrågasätts. Sådana avvikelser har snarast visat sig vara en naturlig del av penningpolitiken.

Det kan slutligen noteras att Riksbanken sedan en längre tid tillbaka noga analyserar och förklarar avvikelser från inflationsmålet i sina penningpolitiska rapporter och uppföljningar. Detta görs oavsett om inflationsavvikelsen är utanför eller innanför toleransintervallet. Att toleransintervallet tas bort får således inga konsekvenser för inflationsmålet som sådant eller för det sätt på vilken penningpolitiken bedrivs och kommuniceras.

Toleransintervallet var en del i beslutet som fattades av dåvarande riksbanksfullmäktige den 14 januari 1993 om riktlinjer för penningpolitiken. Mot bakgrund av vad som anförts ovan bör följaktligen direktionen därför ta besluta om att ta bort toleransintervallet i preciseringen av målet för penningpolitiken.